

Адыгэ Республикаам и Правительствэ игъээст

Адыгэ Республикаам и Лышхъэ
и Указ

Медалэу «Адыгейим и Щитхъузех» зыфиорэр
Ю. А. Бэгъушъэм фэгъэшшошгъэнэм
ехыллагъ

Адыгэ Республикаам ыпашхъэ гъэхъэзье ин дэдэхэр
зэрэшчирэхэм ыкы ильсэбэ хууьгъэу юф зеришшэрэм афеш
медалэу «Адыгейим и Щитхъузех» зыфиорэр **Бэгъушъэм**
Юнис Ахымэд ыкъом — Адыгэ Республикаам икъяралыгъ
бюджет учреждениеу «Зыныбъж хэктотагъэхэмрэ сэкъят-
ныгъэ зицэхэмрэ зыщалыгъхэ республикэ унэ-интернатын»
идиректор фэгъэшшошгъэнэ.

Адыгэ Республикаам и Лышхъэу
ТХААКИУЩЫНЭ Аслын

къ. Мыеекуапэ,
чъэпьюгъум и 7, 2016-рэ ильяс
N 150

Зытефэхэрэр

дзэ къулыкъум

ащэштых

Тиньбжыкъем Урысыем и Уэшигъэ Кыучицэхэм
къулыкъур ащахынымкэ бжыхъэ дзэ дэшгъор
Адыгейим щырагъэжъагъ. Ащ зэрэфхъазырхэм
ыкы зэрэзхэшэрэм заштегушигъэхэ
зэхэсигъго чъэпьюгъум и 11-м щылагъ.

Иофхъабзэм хэлэжъагъэх
АР-м идээ комиссарэу, полковнику Александр Авериниыр,
ащ игуадзэу Сергей Мозгачевыр, комиссариатын идээ-врачебнэ
комиссие итхаматэу Сергей Гартвих, районхэм ащыэ
дзэ комиссариатхэм ятхаматэх, журналистхэр.

Бжыхъэ дзэ дэшгъор тиреспубликэ зэрэшчизэхшэрэм ехын-
лэгъэу къэгүшьагъ АР-м идээ комиссарзу Александр Авериниыр.
Ащ къыззериуагъэмкэ, пстэумки республикэ щыщ
нэбгырэ 3000-м ехуу аныбжькэ
къулыкъур ахыным къыхеу-
бытэ. Пшээрльэу къафагъэ-
уцугъэм тетэу къулыкъум иоф-
шэн зэхещэ, непэрэ мафэм
ехуулэу ар нэбгырэ 660-мэ
къяджагъ. Тикъяралыгъ и Тэ-
мыр Кавказ шольтыр къыхи-
убытэрэ чыпэхэр арых на-
хыбэу къулыкъушэхэр зыда-
шэхшхэр. Непэ заор зыщыкорэ
«Чыпэлэлэхэм» къулыкъушэ
нубжыкъем зэрамышшхэм
ицыхъэ зэрэтельыр дзэ комисс-

ариатын ипащэ къыхигъэшчигъ.
АР-м игъэцэлэхэд хэбээ къу-
лыкъухэм, чыпэлэ зыгээорышэ-
жыгылэхэм, ведомствэ зэфэш-
хъафхэм, хэгъэтуу клоц Иофхэмкэ
Министерствэм зэлжынгъэ дэгү
дзэ комиссариатын зэрэдьярэлм
ишүагъэхэд къулыкъум зыщы-
зыдзыхэрэм япчагъэ мигъэ
зэхапшэу нахь маклэ хууьгъ.
Джащ фэдэу зишүагъэ къаклоу
альтэрэр дзэ-патриотическе
пүнхэгъэм ылъянхыкъо Иоф-
хъабзэхэр бэу еджаплэхэм зэ-
рашызэхшхэрэр ары.

2015-рэ ильясым ибжыхъэ дзэ
дэшгъо япсауныгъэ изыткэлэ
нубжыкъем япроцент 76,7-м
къулыкъур ахынын альэкштэу
ацэунэфигъ, пъэреклорэ къэгээ-
льэхъоним егъэшшагъэмэ, а пчаг-
гэр процент 1,6-кэ нахыбэ.

Дээм къулыкъур зэрэш-
хышт пальэр ильяс зашт-
жыгъэм къыщегъэжъагъэу ащ
кло зыщоигъохэм япчагъэ
хэпшыкъем хэхъуагъ. Зыныбж-
кэ къулыкъур зыхынену къыз-
тефэхэрэм яфизическе ухва-

усасхэмкэ льэпкэ гъэзетым шъукъетхэн
шъульэкъышт:

тхъамафэм 5 къыдэлэхэрэ гъэзетэу
52161-рэ индекс зилэм — сомэ 591-рэ ча-
пыч 39-кэ;

заом ыкъи Иофхэм заетеранхэм
алас 52162-рэ индекс зилэм — сомэ 574-
рэ чапыч 18-кэ.

Ныбжэгъу лъаплэхэр!
Фэгъэлтэнгъэ зилэ
кэлтхэгъу уахтэр къэблагъэ.
Чъэпьюгъум и 13-м къыщегъэжъагъэу и
23-м нэс фэгъэлтэнгъэ зилэ кэлтхэгъу
уахтэу Урысыем и Почтэрэ гъэзетэу «Адыгэ
макъэмрэ» зэхашагъэр клошт. А мэфишшын
мэзих кэлтхапкэ къеъхышт ыкы мыш фэдэ

Ныбжэгъу лъаплэхэр!

Къызфэжъугъэфед а уахтэр,

шъукъатх льэпкэ гъэзетым!

ЛъЭПКЪХЭМ ЯЗЭГУРЫОНЫГЬЭ ГЪЭПЫТЭГЬЭНЫМ ФЭОРЫШЭ

Урысые һофтхъабзэу «Большой этнографический диктант» зыфиорэр чъэпьогъум и 4-м Адыгейим щатхыгъ. Мы һофтхъабзэр Урысие Федерацием исубъект пэпчъ ащиқIуагъ. Гъесэныгъэу яIэм, динэу алэжырэм, ясэнэхъат, ягражданствэ ямылтытыгъэу урысыбзэр зышIэрэ пстэуми мы һофтхъабзэм хэлэжьэнхэу амал яIагъ.

Іофтхъабзэм изэхэцшакло лъэпкъ Ioфхэмкэ Федераль-нэ Агентствэр, Удмурт Республикаим лъэпкъ политикэмкэ и Министерствэ. Тиреспубликэкіэ ащ кіещакло фэхъуягъэх лъэпкъ Ioфхэмкэ, іекыб къэралхэм аацылсэурэ тильэпкъягъухэм адырягэ зэпхыныгъэхэмкэ ыкчи къэбаржъуягъэм иамалхэмкэ Комитетыимрэ АР-м гъесэнэгъэмрэ шлэнэгъэмрекіэ и Министерствэрэ.

Мыш фэдээ йофтхъабзэ апэ-
рэү Урысыем щызэхашэ. Ти-
хэгэгэу щыгсэүре лъэпкхэм
яхылыгтэй юу цыфхэм ашлэрээр
кызыщагтэльгээгэе диктантым
упчээ 30 хэтыгь. Якынигтэйкээ
зэфэдэу гэцэктэнхэр йофт-
хъабзэм хэлжэхэрэм къа-
ратыгьэх. Ахэр Iахытлоу го-
щыгтэгэх — федеральнэ ыкчи
региональнэ упчэхэр. Тест
шыкчэм тетэу атхыгтээ дик-
тантыр такъикъ 45-кээ бгье-
цэктэн фэягтээ. Баллэу зэктэн-
ки къэлхын пльэкчыщтыр 100.

Зәхәшклохәм зәралытырәэм-
кә, цыфхәм этнографиемкә
яшіләнгәхәм ахегъәхъогъә-
нымкә, Урысыем щыпсәурә
льәпкхәм яхылыгъау нахыыбә
ашәнүйимкә йофтхабзәм ишұа-
льә къәкконәу арбы.

мытэу, шлонгынъэ зинэхэр аш хэлэжжэнхэ альэксыгь, ахэм япчьягъэ зэклемки нэбгырэ 90-м ехъуштыгъэ.

Іофтхъабзэм пэйблэ гүщүэл къышшигь университетэм икілээгъаджэу, этнографэу Klyubэ Нарт. Мы диктантыр зилдэужыгъор, анахъэу унаэ зытебгъэтын фаехэр студентхэм къафиолатахъэх. Джащ фэдэу тихэгъэгу ис лъяпкъхэм япчагъэ зэрэхъурэр, ахэр зэрэшлэнх зэрэфхаер, йофтхъабзэр аашкіе амалышлоу зэрэштыр къариуагь. Ежь нэмыкіеу мы йофым фэгъэзэгъагьэх кураторхэу, тарихь шіэнгъэхэмкіе кандидатхэу Цэй Заремэрэ Гүбжъэкьо Маратрэ.

Адыгэ къэралыгъо универ-

Тиреспубликээд диктантрыг
зытхынэу кыргарагэблэгъагээ-
хэр Адыгэ къералыгъо университе-
тэйм ифакультетхэм ясту-
дентхэр ары. Егъээзыгъэу шы-

ситетым и Лъэпкъ факультет
адыгэ тарихъымрэ культурэмрэ-
кэ икафедрэ ипашу Унэрэкъо
Рае къызэртиуагъэмкэ, мы
юфтихъабзэм икъэшакъю лъэпкъ

дэгьоу пшэ къэси нахь лъытэныгъи, цыхъи фэошыих. Арэущтэу щыт хъумэ, Урысыем щыпсэурэ цыф лъэпкъхэм азыфагу зэмыйзэргъыныгъяа

ильыр нахъ маклэ хүн ыльэкыщт, аш иштуагъэкэ зэгурьыонгъэми хэхьюшт. Цыфым лъытэнгъэ фэпшэу удэпсэун фае. Аш ильэпкэ психология зекlyaklэу хэлтыр умышэхъумэ, ушэшынэ, узэрэдэзеклощтыри тэрэзэу пшлэрэп. Ау а лъэпкыым икультурэ, ихабзэхэр пшлэхэ зыхыкэ, ушынгынэрэп ыкчи лъытэнгъэрэ гуфэбэнгъэрэ фэошыых. Дунаим узытеткэ зузыгъэгумэкын lof горэхэри къэхьущтых. Ахэм язешшохын узэктютэу, узэгурьлуу укъекluаллэмэ, нахъ псынкэ къынфэхьущт. Арышь, узэрэшэхъумэ, лъытэнгъги зэфэпшыщт, узэрэмьышлэмэ узэшыщынэшт. Джауштэу щымытынным пай мы loфыр къызklayugupshысыгъэр. Клэшакло фэхъугъэу алъытэрэр Удмурти-ары, аш Урысъилем дыригъештагь. Сыда пломэ удмуртхэм ямызакъоу, нэмийк лъэпкъхэри аш бэу щэпсэух. Тэтиレスпублике мыинишино нахъ мышлэмми, лъэпкэ зэфэшхьафи 193-рэ фэдиз щызэдэпсэу. Арышь, аш фэдиз лъэпкыым щыщхэри зэгурьыонхэм пае дэгъоу зэрэшлэнхэ, зыщыщхэм якультурэ, яхабзэхэр ашлэнхэ фае.

Раे кызызериуагъэмкіе, а упчіәхэр зэштохыгъэх зэрэхүрэ шыкіэм Урысыөр щигъозэн фае. Студентхэм юфшіенеү ағьәцәклагъэхэр аපэ ежхэм аупльәкүжүкыщых, ащ кіәух зэфхэхыссыжьеү фэхъугъэхэр Интернетым кырагъехъащых, нэужым Урысыем и Гупчэ ахэр ағьәххыжыкыщых. Юфшіенхэм якіеуххэм шіэнныгъелэжь этнологхэр ахэппльәжыщых, уасэ афашиыщ. Зэрищыклагъэу къэбар лъапсэр кырамытоцыкыгъэу залтытэкіе, университетхэм, еджапләхэм, кіәләццыкly ыгыпләхэм этнографилем япхыгъэ предметхэр нахь куо ащарагъэшіенхэу ары зэрэггүгъэхэр. Диктантым изэфхэхыссыжье шэкіогъум и 4-м сайтэу www.miretno.ru зыфиорэм кырагъехъащых.

КИАРЭ Фатим.

КИАРС Фатим. Сурэтыр Іәшъынә Аслыан тырихы/Гъ

Щыныгъэмрэ шыныгъэмрэ янэфын

Хэүтүнүүдийн ылъэныкъоктэ
юоф зышгэхэрэм 1-эпийгээ
ягъэтгэвчийн пае Уры-
сыем и Почтэ федераль-
нэ программэм иЮофшэн
еублэ. Чьэпигээ ыкии
шэктогту мазэхэм юоф-
тхьабзэу «Почтэм тыде-
джэ» зыфиорэр клошт.

Іофтхъабзэм ишшъэрыль еджэхэрэм япчыагээ нахьыбэ шыгынэйр, къыха утырэ гъэзетхэу, журналхэу, тхыльт хэу ашэхэрэм ахэгъэхъогъяныр, ахэр къыдэзыгъякхэрэм ӏэптыгъу ашкэз афэхъугъяныр. Урысаем и Почтэ икув тамэхэу къэралыгъом зэкэ ӏофт ашы зышлэхэрэм алэрэу ар ашызэхашц Федеральнэ ыкчи шъольыр тхылти хэутыгъэхэри, тхыльтхэр, къэбарлыгъялээд амалхэм къыдаагъякхэрэр зыщэхэрэри аш къыхэпажьех

Почтэм икутамэхэм гъээт, журнал тхыль зэфэшьхъафыбэр — кілэцыкly литератуэр, классикэр, заом фэгъэхын гъэхэр, художественне литератуэр ахэм ядже зышлонгьюхэм гъэмэкіэгъэ уасэ хэмкіэ къазыщызлеклагъэхванхэ альээ къышт. Тызэсгээ тепльэ зиһэхэм ямын закыоу, «джыберлыхъе» атласхэр, аль бомхэр, тхыльхэр Ioфтхъабээм хэлаажъэхэрэм джащ фэдэу ащефышууцтыхъе.

«Почтэм түлөджэ», сиғылар

Іофтхъабзэм къыхиубытэу зырызыщэ хэутыгъэхэм ІэпыІэгъу ядгъэгъотын закъор арэп типшъэрыйлъир, — elo Урысыем и Почтэ игенеральнэ паще почтовэ сатыушынымкэ игуадзэу Инесса Галактионовам. — Шэпхъэ лъагэхэм адиштэрэ литературэм цыфхэр пэблагъэ фэтшынхэр, анахь чыпіе чыжъэхэм ашыпсэухэрэри къыдыхэлъитагъэхэу, тимурад. Гъэзет, тхыль щаплэхэр зэрымыт чыплабэмэ почтэм икъутамэхэм Ioф аашашэ ыкы ахэм язэгъэгъотынкэ а зыр ары ІэпыІэгъоу ашыпсэухэрэм ялэр. Аш даклоу къелшхохэми адэт почтэхэм ачіэльхэм цыфхэр къаклэупчлэхэу аужырэ уахътэм тишыгъя заффахынсъжхум къагъельзагъо

тшыгъэ зэрфэхысыжхэм квагъельягьо. Урысыем и Почтэрэ хэүтэйПэхэмрэ почтэм изырызыщэ хэгъэхьогоянэмкэ зэдьизшүахыгъэ юфыгъохэм яшуагъэклэ мы ильзэсм иапэрэ мэзих прессэм ищэн, гээрекло ифэдэ уахьтэ егъепшагъэмэ, процент 23-кэ, тхылхэм пренсант 26-кэ, изслэхийн олон сийн т

мы ильясым игъэтхэпэ-мэлылъфэгъу мазэхэм Урысыем и Почтэ Йофтхъабзэр къутэмихымэ ашыригъэклыгъ. А уахътэм къэбарлъыгъэлэс амалхэм къыдагъэкъыхэрэр шъольтырэу зышкыкъулагъэм процент 35-кэ нахьын буюу ашашал сх.

ПЕНСИЕХЭМКІ ФОНДЫМ КҮТӨҮ

Владимир Путиныр бэгъашшэхэм къафэгушшошт

Адыгэ Республика щыпсэухэрэ нэбгырэ 31-мэ аныбжь ильэс 90-рэ, 95-рэ ыкыл 100 зэрхүүгъэр чъэпъогъум хагъеунэфы-
кышт. Къералыгъом и Мышхъэу Владимири Путиныр тибэгъашшэхэм къа-
фэгушшошт.

Ахэр эзкі Хэгъэгү зэ-
ошхом иветераных. Гъе-
шшэгъоныр юбилияр 26-мэ
аныбжь ильэс 90-рэ, нэ-
бгырилмэ — ильэс 95-
рэ ыкыл зы нэбгырэл лэ-
шэгъу къизэрэгъашшагъэр
чъэпъогъум зэрхагъе-
унэфыкыштыр ары.

Юбилиярхэм янахы-
бэр республикам икъе-
лэ шъхъэу Мыекуапэ
щэпсэух.

Пенсиехэмкі фондым
и Къутамэу Адыгэ Рес-

публиклэм щылэр бэгъа-
шшэхэм яобилей пae афэ-
гушло, псаунгъэ ялэнэу,
насыпшонхэу, чангъэ
ялэу бэрэ къитхэтинхэу
афело.

ильэсэм ехъулэу 30-м
нэсшт.

Правительствэм 2014-
рэ ильэсэм бэдзэогъум
и 14-м номерэу 665-рэ
зитетэу къидигъэкытэ
унашъоу «Iofoшшэнхэу,
производствэх, сэнэ-
хатхэу, 1энатшэх ыкы
учреждениехэу (органи-
зациихэу) къидалытэхэ-
зэ ныбжым тельтэгтэ
пенсие зэрафагъэуцурэм
исписк ыкы нахь пасэу
пенсие афэгъэуцугъэним
ифитынгъэ ялэ хууним
фэшш Iofoшшэним ипэлтэ
зэфэшхъафхэр къизэрэ-
лалытэхэрэ шыклем ехъу-
ллагъ» зыфилорэм зэри-
гъенафэрэмкі, къелэгъад-
жэхэм апае къэнэжых
Iofoшшэним ипэлтэ зэ-
фэшхъафхэр къизэрэ-
лалытэхэрэ шыклем ыкы
1энатшэхэрэ учреждение-
хэмрэ яспискэхуу Прав-
ительствэм номерэу 781-
рэ зитетэу 2002-рэ ильэ-
сэм къидигъэкытэ зы-
унашъоу «Федеральне
законэу «Урысые Фе-
дерацием Iofoшшэнимкі
и пенсиехэм яхыллагъ»
зыфилорэм ия 27-рэ ста-
тья тегъэпсыкытэ зуу Iofo-
шшэнимкі ныбжым тэ-
льтэгтэ пенсие нахь
пасэу афэгъэуцугъэним
фэшш къидалытэхэрэ Iofo-
шшэнхэм, сэнэхатхэм, 1эн-
атшэхэм ыкы учрежде-
ниехэм ясписк» зыфил-
орэм ыгъэнэфэрэ шап-
хъэхэр.

Ыпшъэкі зыціе къи-
щетогъэ спиксэм зери-
гъенафэрэм тетэу нахь
пасэу пенсие ягъэгъэу-
цугъэним ифитынгъэ ял
къелэгъаджэхэр еджаплэм
идиректор ыкы ашт иго-
дэ завуч 1энатшэхэм зезы-
хагъэхэм, къелэгъаджэх-
кызэрэйкохэм, къелеплу-
хэм, нэмийхэм. Джаш
фэдэу зыціе къетогъэ
спиксэм зэхэугуфыкы-
гъэу егъенафа къелэгъад-
жэхэр Iofoшшэнхэм нахь па-

сэу пенсие афэгъэуцугъэ-
ным фэшш учреждениеу
Iofo зыашашэн фэшшэхэр
зыфэдэхэр. Арыш, мэ-
хъяншко и Iofoшшэним-
кі 1энатшэх ыкы Iofo зы-
ашашэгъэ чыплэу якниж-
ке дэтхагъэхэр спиксэм
ыгъенафэрэм адиштэх-
хэу щитынхэм. Ашт тэ-
мийт зыхыкэ, Пенсиехэм-
кі фондым фэгъэктэ-
нэнгъэ зыхэль пенсие
афимыгъэуцун ылэгъыши.

Фэгъэктэнэнгъэ хэ-
льэу пенсие афагъэуцу
зыхыкэ къелэгъаджэхэ-
стажыр къалытэ. 2000-
рэ ильэсэм илонигъо и
1-м ыпэкі Iofo зашшэгъэ
пальхэхэр къалытэх, а-
шыгъум Iofoшшэним
ипальхэ ыгъэнэфэрэ шап-
хъэм къелэгъаджэхэр, егъэ-
дэжэн Iofoшшэнимкі хы-
льэ икүм лыклемхэу
ялофшэн зэрэштыгъэм
емылтыгъэу. 2000-рэ
ильэсэм илонигъо и
1-м къыхиубытэхэрэ
пальхэмкі нахь пасэу пен-
сие афэгъэуцугъэним
фэшш стажым халытэ-
эрэ ставкэ икүм тетэу
Iofo зашшэгъэ пальхэр ары
нылэ. Мы шапхъэм къы-
хиубытэхэрэ общеобразо-
вательнэ учреждениехэм
явлэлпіе классхэм якъе-
дэжэн Iofoшшэнимкі зыгъэц-
кагъэхэр ыкы къоджэ
общеобразовательнэ еджап-
лэм къызэрэйкохэм, къелеплу-
хэм, нэмийхэм. Джаш
фэдэу зыціе къетогъэ
спиксэм зэхэугуфыкы-
гъэу егъенафа къелэгъад-
жэхэр Iofoшшэнхэм нахь па-

тэхэр къалытэх егъэ-
дэжэнимкі хыльэу ате-
льыгъэр зыфэдэзим эмы-
лалытгъэу.

Къелэгъаджэхэм нахь
пасэу пенсие афэгъэуцу-
гъэним ифитынгъэ къэ-
зытырэ стажым джащ фэ-
дэу хагъаххэх зэрэсыва-
дэхэм фэшш Iofo замы-
шшэгъэ пальхэр, ильэс
къес отпускым зыщылэ-
гъэхэхэрэ пальхэр, джащ
фэдэу 1992-рэ ильэсэм
ыпэрэ пальхэм къихиу-

бытэу ыныбжь ильэсэм
3 охбууфкі къелэгъыкүм
ифэло-фашшэхэр загъэцэ-
кэгъэ пальхэр.

2016-рэ ильэсэм ишы-
лэ мазэ и 1-м къыщы-
ублагъэр ильэс 25-рэ
къелэгъаджэхэр Iofoшшэнир
зэрагъэцэкагъэм паэ
фэгъэктэнэнгъэ хэльэу
Адыгэим щыпсэухэрэ
нэбгырэ 3691-мэ пенсие
афагъэуцугъэ. Гурытымкі
ар сомэ 10925-рэ чапыч
21-рэ мэхъу.

Чъэпъогъум и 1-м рагъэжъагъ

2016-рэ ильэсэм ичъэпъогъу и 1-м къы-
щыублагъэр ПФР-м ичыпшэ
кулыкъу-
ху Адыгэим щылэхэм Ионигъо мазэм
тельтэгтэгъэ отчетхэр цыфхэр зыгъэлэ-
жъэрэ Iofoшшэним алахыхэу аублагъ.

къыхэкі зуу Iofoшшэним
нэбгырэ пэпч тельтэгтэгъэрэ
тазырэ сомэ 500
ратэти.

2016-рэ ильэсэм ишэ-
клюгъу и 1-м къыщыубла-
гъэр отчетхэр Пенсиехэм-
кі фондым и Правле-
ние 2016-рэ ильэсэм шы-
шхъэум и 31-м ыуухэс-
гъэ схемакім тетэу гъэ-
псыгъэн фэшш ПФР-м ипро-
граммэ иаужырэ вер-
сии гъэфедэгъэн фэшш.
Ар ПФР-м иофициальна
сайт ижүүгъотэшт.

Пенсиехэмкі
фондым и Къутамэу
Адыгэ Республика
щылэ
и пресс-къулыкъу.

Нахь пасэу пенсием қонхэ фитых

Зэкімэ апае агъэнэфэгъэ ныбжыр къэ-
мысыгъэу къелэгъаджэхэм нахь пасэу
страховой пенсие арагъэгъэуцун фитых
ифешшюштэ Иенатшэхэмкі стажу ялэр
ильэс 25-м къыщымыкімэ ыкы ишы-
кагъэм фэдэз пенсие балл пчыагъэ зэу-
гъэкагъэм.

Гүшүлэм пае, 2016-рэ
ильэсэм нахь пасэу
пенсие ягъэгъэуцугъэним
фэшш шоук зымылэ Iofo-
шшюу щыт пенсие коэф-
фициентэу (пенсие бал-
лэу) ялэр 9-м, 2017-рэ
ильэсэм — 11,4-м, 2018-
рэ ильэсэм — 13,8-м
мынахь мэклэнэр. Джаш
фэдэу къыкімэлхъю-
ре ильэс пэпч коэф-
фициенти 2,4-кі зуу
хыбэ хүзээ 2025-рэ

ильэсэм — 11,4-м, 2018-
рэ ильэсэм — 13,8-м
мынахь мэклэнэр. Джаш
фэдэу къыкімэлхъю-
ре ильэс пэпч коэф-
фициенти 2,4-кі зуу
хыбэ хүзээ 2025-рэ

Шапхъэхэр зыукохэрэ тазыр арагъэты

Автомобильхэр тэрээу зымыгъэуцухэрэм джы
эвакуаторыр къекікызэ тазыр зытыральхъэгъэ
транспортыр зыщагъэуцурэ Чыпшэм ахэр ашхээз
ашынзу къэлэ администрацием ипащхэм унашъо
ашыгъ.

Апэу агъэкощхэр къалэм
транспортыр щызеклонымкі
пэриохуу къафэххэрэхэр ыкы
сэкъатныгъэ зиэхэм афыах-
хыгъэ уцуулэхэр хэбзэнчээу
зыгъэфедэхэрэм явтомобильт
хэр ары.

Мы Ioftxъабзэм къэлакло
фэххуу гъогуркыоныр щы-
нэгъончэнэхэмкі къэлэ
комиссиер ары. Мыекуапэ
имэрэу А. Наролиним зэрилтэхэрэм-
кі, мышкі пшъэрэиль шъхъа-
лэу ялэр хабзэр зыукохэр води-
тельхэр гъэпчнэгъэнхэр арэл,
ахэм пэшхоригъэштэ Ioftxъабз-
хэр адзыхъэгъэнхэр ары нахь.

Къэлакло зытуу
тазыр зыщагъэуцурэ
транспортыр къадэпфыжы-

ным ахъшэ мымакі зэрэпэу-
хъэрэр. Эвакуаторщикхэм ах-
шэ зэрятптыштим dakloy, гъогу-
ркыоным ишапхъэхэр зэрэу-
укуагъэхэм фэшш Къералыгъо
автоинспекцием тазырэу зы-
гъэнэфагъээр птын фэшш.

— Водителхэм альэгъун
ыкы къагурыон фээр зы
тазыр птынам нахь маши-
нэр зыдэбгъэуцун фэшш чыпшэм
пиль шапхъэхэр бъялцакіхэ-
мэ нахь фед, — elo Александр Наролиним.

Мы Ioftxъабзэм къыдыхэ-
зьтэгъэштэ шапхъэхэм адимы-
штэу зытгъэхэр автомобильт
хэрэй водителхэр агъэпчнагъэх.
Машинхэр Мыекуапэ иурам-
хэу Жуковскэм ыцэ зыхы-
рэмрэ Привокзальнэмрэ ате-
тигъэхэр.

— Мы урамитуми ячыпшэ
зэфэшхъафхэм уакыщыуцу

зэрэмхъущтыр, джащ фэдэу
эвакуаторыр Iofo зэришшээр
къизыткызэрэ тамыгъэхэр
ыкы тхыгъэхэр апьлтагъэх.
Автомобильхэр Iuamыфхээз мы
чыпшэм къэсигъэ водител-
тийтур тазыркэ хэкъыжыгъэх.
Хэбзэххэмкі инспекцием дэж
зимашинэ къыгуузыгъэуцогъэ
водителым тазыр зытыральхъа-
гъэхэм явтомобильт хэр зы-
щагъэуцурэ чыпшэм къоныш,
итранспорт къидифыжын фэшш

хъущт, — къыщытауагъ къэ-
лэ администрацием.

Къералыгъо автоинспекцием
икъулыкъушшэхэм къызэралы-
гъэмкі, мы Ioftxъабзэр щысэ
закью щыт. Тапэкли шапхъэхэр
зыукохэрэ водителхэм альып-
лэштых. Анахъэу анаэ зытыраль-
гъэштых гумэкыгъо къызпы-
кызэрэ участкхэу транспортыр
зыдэбгъэуцу мыхъущхэр ары.
КИАРЭ Фатим.

Игүхэлъ Къыдэхъугъ

Цыфым ишыңызға гьогу иң ыкшүмбөл къышегъэжъагъэу ушыгъуазэ зыхъукі, къәпіон плъекштыр макіәп. Аш фәдэу непә зигугъу къесшымә сиңиғзор къудажэу Щындже къышыхъугъэу, щапінгъэу, еджапім щезгъәджагъэу Абрәдж (Кісәбәжь) Нәфсәт Талъэкъо Ибрахимә ыпхъур ары.

Нэфсэт янэу Абрэдж Гъэгүсэ иштхъу аригъалоу ильэс бэдэдэрэ колхозын щылэжьагь. Илофшлагъэ хабзэми уасэ кыфишыгь: медалэу «За доблестный труд» ыкли «Иофшэнным иветеран» зыфиорэ щытхуццэри кыфагъешшошагъэх. Илофшэгъухэм агурилоу, шу альэгъоу щытыгь. Ипшашъеу Нэфсэт Иофшилкэм дэгьюо фильтэсагь. Зыфежьэрэм күзүх зэрэфишын фаер ицыкльгом кыншегъэжьагъеу янэ дэгьюо кынгуритжэуагъеу щыт. Нэфсэт еджаплэм дэгью дэдэу щеджэштигъэ. Иэдэб хэлъеу, плорэм блэмыкіеу ыгъэцаклэштигъэ. Еджэныр икласэу, бзэм, литературэм, тарихым нахь афэшагъеу щытыгь ыкли ицыкльгом кыншегъэжьагъеу кэлэлэгъэдже сэнэхъатыр ыгуклэ кынхихыгъеу, ар кынзэрэдэхъуштим лъэшэу кэхэхопсыштигъэ. Аш бэрэ ылоштыгъэ: «Разиет Хаджибирамовна! Ощ фэдэу кэлэеъяджэ сыхунэу сыйфай». Янэу Гъэгусэ ны-тыхэм язэйлкэ кызыыклоцэ, кынсэупчыщтигъэ: «Сыда сипшашэ къепшлагъэр? Разиет фэдэ сыхунэу сыйфай елошь, тхыльым кынпэтцын тльэкайрэп». Джаш фэдэу кэлэеъяджэ сэнэхъатыр ыгуклэ пэблагъеу щытыгь. Ежь зыкырыплыни илагь, янэшыпхью Трэхьо Аминэт кэлэеъяджэ Иэпэласэштигъэ.

хуыгъе. А уахътэм къалэм дээт еджаплэхэм ыкли кэлэццыкыу ыгъыплэхэм адыгабзэр ашыззэрагъашэу аублэгъагь. Ау ахэр зэребгъэджэштхэ тхыльхэр икбу фэдизэу щылагъэхэп. Аш кыххэкіеу, кэлэеъяджэхэу лъэгкье еджаплэхэм ашылжжэхэрэм анэмыкіеу, урыс еджаплэхэм ыкли кэлэццыкыу ыгъыплэхэм адыгабзэмкэ ашээзыгъэджэхэрэм апае курсхэр игъэктотыгъеу афызэхищэштывъэх. Шхъэйхыгъэ занятиехэм,

Тыпфа

Лытэныгъэ ин зыф Нэф

Диссертацие темэу Иса
нэ щытхъу хэлъэу къэб
ащ пае тыгу къыддеIэу
рэ уишүульэгъурэ зэхати
ильэсбэрэ ташхъагъ уш

Уиклалэхэу
уинис
уикъорылъф ц
Бай

Нэхэсэлт еджаплэм ыуж сэ-
нхэхьатэу зыкіхъопсыщтыгъэ-
ри зэрийгэгъотыгь. 1976-рэ
ильээсүм Адыгэ къэралыгъо кэ-
лээгъэджэ институтын фило-
логиенкіе ифакультет иадыгэ
отделение къуухыгъ. Къалэм
иоффшэпэлэ зэфэшхъяафхэу, икэ-
лэлцыхыкly ыыгынпэхэу ыкын еджа-
плэхэу IoF зышшишагъэхэм апэу
гу зышальтигъээр адигабзэм
ижабзэ хэт макъэхэм якъэон
кэлэццыхыкхэми кэлэеджакло-
хэм лъэшэу къин къазэррафэ-
хурэр ары. Адигабзэм хэт
макъэхэм якъэон кэлэеджа-
клохэм нахъ къафэгъэпсынкэ-
гъэнэм пае егъэджэн-пуныгъэ
IoFым eklolplké шыкіэ-гъэ-
псыкіе зэфэшхъяафхэр щигъэ-
флештыгъах

Я 90-рэ ильээсхэм сэ кілэ-
егъаджэхэм яшіенныгъэхэм за-
щыхагъэхьорэ институтым Ioф
щысшіэ зэхьум, Нэфсэт адыга-
бзэмрэ адыгэ литературамэрэ
ыкы адыгэ хабзэм якабинет
пэцчэнныгъэ дызэрихъянэу къы-
рагъяблэгъягъ. А ильэс къы-
зэкілэльякілохеми Ioф зэдэт-
шіенэу, Ioфшілакі сыкыры-
пльын слъэкынэу амал сиэ

тызэупчлэгъо, тызэгъусэгъо, илофшлаклэ сцынгыуазэу щытыгъ. Джыри непэ тызэгъого- гъу, тызэлофышлэгъу.

Нэфсэт илофшагъэ игъэкто-
тыгъэу укытегушылэн зыхьу-
клэ, бэдэд къеполлэн плъэкы-
щтыр, ау аш фэдэ пшэрыль
сэ зыфэзгъэуцжырэп. Зигугуу
къесшымэ сшоиньор Нэфсэт
янэ зыкхэхольопсыщтыгъэу, ишьа-
шъэ анахь пшъэриль шъхьаалэу
фишыгъагъэр — идиссертаци-
оннэ темэй тоф зыдишлэшты-
гъэм къэх фишыныр Нэфсэт
зэшүихгыг ыкын игухэль къы-
дэххүгъ...

Къалэм дэт еджапІэхэм ильяс тлоікым къехъуѓъэу къералыгъуабзэу адигабзэр программэ гъэнэфагъэм тетэү адигэхэм ыкїи тимылтэпкъэгъу кілэлэеджаклохэм арагъашэ. А ильяс пчыагъэм къыклоц бэлофэу ашлагъэр: бзэм дэлэжьэрэ шлэнгъэлэжхъэми, мэтиодистхэми, кілэлэгъаджэхэу

бэжь Нэфсэт непэ зэшүүхыгь Ащ адыгэ ыкы мыйадыгэ кіэллэджа��охэр адыгабзэм иегъэ джэнкі шыыкі-амал зэфэ шъхъафхэу шуагъэ кыйтэу бгъэ федэн плъэкыщтхэр икъу фэдизэу зэхифыгъэх, кыйтхыха гъэх. Етлани илофшлагъэ анахы мэхъянэ ин къезытырэмэ ашы щыр ар апэрэ иофшлагъэу зэрэштыр ары. Зэрэнафхэу апэрэ лъягъор пхырыпщыныр сидигъоки кынэу щыт.

Иоофтшагъе уасэ фээзышыгъэх шэныгъэлжхэм зэрэхадаа тъэунэфыкырэмк!э, «Диссертационная работа является завершенным, самостоятельным исследованием и вносит существенный вклад в теорию и практику педагогической (лингво-методической) науки». Аштэй фэдээ уасэ къыифашыгъэх педагогическое шэныгъэхэмк!э докторхэе, профессорхуу Ажин бэ Альдон (Сыхъум), Буржуна Гарун (Махачкала), Жеребицкою Татьянэ (Грозный), Зайцева Георгий (Псков), Касландин Аксесей (Сыхъум), Уракъ Фатимэ (Мыекуапэ), Харисэ Чулпан (Казань), Шъхъэпээ Минзикылы нэмэйкыбыхээм. Иоофтшагъе 80-м, тхыль хэушхъяфыкыгъэх 20-м ехүү илэх. Нэфсэт системэ зыхэль методикэүү къытхыхъягъэм щыщ шык!э амалхэр непэ федеральнэ шапижхэхэм адиштэу еджкан!эхэм ащаагъэфедэх. Тхыльтыяк!эхэм «Адыгабзэ» зыфилохэрэм а 1-ро, я 2-ро, 3-ро, классахам цийн

Нэфсэт игъусэү зэхагъэуцаагъэхэр. А тхылъ хэушъхьа-фыкыгъэхэу кэлэеджаклохэр зэреджэхэрэм уасэ къафа-шыгъ филология шлэнгъэхэм-кэ докторхэу, профессорхэу Шхъэлэхъо Абубэчир, Мамый Русльян, филология шлэнгъэхэмкэ кандидатэу Агырджа-нэкъо Симэ, методистэу Бе-лянскэ Иринэ.

Нэфсэт щынэныгээ тьюгоу
къыкүгээм щишлэн ылъэкын-
гээр маклэп, ышлэн ылъэкын-
щтыри нахынбэжэ, ыкыуачи
ипсауныгти дахэу зэтетых.
Арышь, джыри тапэклэ ушын-
гугын пльэкыншт.

Ежъ къызэриорэмкіэ, щыләнгызъ гъоого къыкүгъэм цыиф дэгүбәмэ аштыуклагъ, щысэ зытырихын ылтъяштыхэм адэлләжъэнэу инасып къыхыгъ. Ахэм аштыых Аулъэ Сусанә, Блэгъожъ Зулкъаринә, Гумә Симә, Гъуклә! Русльянә, Джыргунә Марынет, Едыдж Аминэт, Жэнэ Сулә, Къуныжъ Мыхъамэт, Мамгъэт Къасимә, Тхъаркъохъю Юныс, Іушхо Дамир, Хъымыш Казбек, Хъот Хъалидә, Хъаудәкъю Шыхъамызә, Цуекъю Алый, Шустова Татьянә, Шъаукъю Аскэр, Шъхъелләхъю Асхъад ыккі нәмыйкхәри.

Кіләегъеджэ пэртыхэу Аулъэ Нурыет, Блэгъожь Мирэ, Дэгуф Людмилэ, Клуращынэ Аминэт, Кушъу Светланэ, Къэрэтэбэнэ Асыет, Къудайнэт Мир, Клэрэ Нэфсэт, Мэцбэшэ Аминэт, Нешэ Нурыет, Ожъ Аскэрбый, Пэнэшьу Нинэ, Трэхъо Аминэт, Хъатх Римэ, Цэй Римэ, Цуекъо Къэралхъан, Цыкъу Бэл, Шышхъэ Тэмарэ, ахэм анэмыхкхэми инэү афэраз. Мы зигугъу къэтшыгъэ шэнэгъэлэжхэм, цыиф еджагъэхэм джы щымыгъэжхэри ахэтих, ау ахэр непэ псаяхэм фэдэхэу Нэфсэт игупши сэхэм ахэтих. Ахэм ацэ дахэкъа къырело.

Нэфсэт унэгьо зэклюжь ил.
Ишхъэгүсэү Нурбыйрэ ежырыр-
эрэ ильэс 40-м ехъугьэу дахэу
зэдэпсэух, клэлищ зэдаплугь,
зедалэхыгь, рагъэджагъэх.
Зэклэри зэгурылохжэхэй, шхъэ-
клафэрэ льтэнгыгьэрэ азыфа-
гу ильэу къаклэхъухъэрэ са-
быихэр ал phux, алэхых, шум,
дэхагъэм фагъасэх, зэдеяхъ-
хээх, ящылэнгыгьэ гъогу дахэу
рэклох.

Нэфсэт непэ игухэль къызэрэдэхъуяа пае тыфэгушло! Джыри тапэкілэ гухэльэу илэхэр къыдэхъунхэу, ибын-унагьо датхъэу, тхъагьор имафэу ильесыбэрэ лъэпкъым фэлэжьэн амали, псачуныгъэ пыти илэнхэу фэтэо!

ЕМТЬЛЪ Разиет.

Тарихъ шэныгъэхэмкээ
кандидат, гуманитар шэ-
ныгъэхэм апыль респуб-
ликэ институтым илофыш.

ТыпфэгушIo!

**Лъытэнэгъэ ин зыфэтшїу, тянэ лъапїу
Нэфсэт!**

Диссертацие темэу *Юф* зыдапишыгъэр не-
пэ щитхъу хэльэу къэбгэштынкъэжыгъэшь,
ац паे тыгу кыыдде! Эу тынфэгүш! Уигук! Эгъу-
рэ ушиг! Ульэгъурэ зэхатиш! Эу, исауныгъэ пытэ уилэу
ильэсбэрэ ташыхаагь учитынэу пфэтеш!

**Уикіләхэу Аслъан, Заур, Азamat,
уинисәхэу Русет, Марет, Аид,
уикъорыльф цыкlyухэу Хъазрэт, Тимур,
Байзэт, Марианна, Милана**

Нэхэсэл ишлэнгүй э хигжэхь-нэү къэлээ зэфэршхъяфхэм ага-клощтыгъэ: Москва, Налцык, Черткесскэ, Владикавказ, Шъячэ, нэмыкхээмий. Научнэ-практиче-скэ конференциехэм чанэу ахэлажкъяэштыгъэ. Тыди къыри-хыгъэх шлэнгыгъаклэхэр къэлэ-егаджэхэм зэранигъэсыщтым пылтыгъ. Нэужым Адыгэ къэралыгъо университетым бзитгу-шлэнгыгъэм игупчэ методистэу юф щишлэ зэхъуми, сэри а университетым юф щысшлэу

адыгабзэмкіә өзыгъаджәхэрәми. Япчыагъэкіә һофшіәгъ ма-кіәп щыләр. Ау уштын-упльәкүн һофшәнхәр иғъэкіотыгъеү зәхәщагъәхәу ыкли ахәм якілүү научнә лъапсә иләү, зәфәхъы-сүжъхәр икүү федиззәу къетхы-хъягъәхәу убләтпі классхәм ашеджәхәрә кіләеджаклохәм апае һофшіагъ щылагъәп. Филология шәнгүйәхәмкіә докторәу, профессорәу Бырысыр Батырбый инаучнә пашүә а һофыгъ-мышсынкіәр. Клас-

Ныбжыкъэгъу ильтэсхэм...

**Цыфым уахтэ къеку щынныгъэ гъоогоу
къыкъугъэм фызэпльэкъижъэу, хуугъэшэгъэ
зэфэшхъафху аш къыхэфагъэхэм гукъэ алъы-
Исынжъэу. Непэрэ мафхэм ахэр аргъэшэ-
жых, хэукононгъэу ышынгъэхэри, дэгъоу
ышынгъэри нахь куу къэнэфэжых.**

Хэукононгъэхэр сыда къиз-
хэйгъэхэр? Джэуалын ульэ-
хуу, огуз: къебгъотеу къэм-
гъотеу къихэхы. Ныбжыкъэ-
гъу ильтэсхэм икъеркъеу къагъэ-
зэжыхгъэем. Ал-анасын! Ары-
шхъай, кэлэгъу-нубжыкъэгъу-
ри щынныгъэм щыщ, зы пкын-
гъоу хэль — зе нынэп ар цы-
фым зэригъотеуэр.

Сэ силэгъу-синауджэгъухэм
яныбжыкъэгъу уахтэ зытефа-
гъэхэр ильэс къинхыгъех: зэо-
узыгъ, хэгъэгум иулагъэхэр
игъэкъижыщтыгъэх. Гъаблэ,
тхъамыкагъу. Зэктэ иофшэн-
хэр пломи хүнене леклэ ашэх,
бзыльфыгъэхами, нэжь-лужхэ-
ми, кэлэццыкхэми, заом сэ-
къатэу къикъижыгъэхами иоф-
ашэх. Къинхыгъ, ау зи тхъаусы-
хэштыгъэп. Хэти иамал ель-
тыгъэу иофшэнхэм ахэлажь-
щтыгъ.

Хэгъэгум икъеэтижын,
Шамсэт Пэзадэ ыпхур. Лыгъе-

зыпкь игъэуцожын — джары
хэти игуухэль-гупшысагъэр. Си-
ныбджэгъухэм янахыбэм, сэри
ахэм сахэтэгъ, ятэхэр заом
хэкъодагъэх, сабийхэр шъуз-
бэхэм къялгээнагъэх. Зяя зы-
мыльгъуягъахэхэри силэгъухэм
ахэтэгъ. Зи лялоштыгъэп, ныб-
жыкъэхэр ежь-ежырэу иоф-
шэдэгъыгъэх, мэфэ ре-
ним губъюм итыштыгъэх.

Дээ Плъыжым икоманди-
рыгъэу, кэлэццыкъу тхаклоу Ар-
кадий Гайдар игушыгъэхэр ныб-
жыкъэхэм джэпсалъеу ялагъ:
«Шылгъкъэнэгъэ пхэлэе ушы-
нэн, иофшэн, лъешэу шу пльэ-
гъун ыкын къеуухумэн фае мы
чыгушху Советхэм яхэгъэу
зыцээр».

Ильэс къинхэм ялъехъан
циф үүшхэм пэшэнэгъэ къид-
дызэрхъэштыгъ, анаэ къитте-
тыгъ. Ахэм ашынгъ Ацуумыжъ
Шамсэт Пэзадэ ыпхур. Лыгъе-

зыхэль, гульгытэшхо зиэ бзыль-
фыгъягъ ар. Заор къизежъэм
ильэс 16 ыныбжыгъ. Район
гупчэм тракторист курсхэу къы-
щызэуягъагъэхэр къуухы-
гъэу трактористеу иоф шыл-
штыгъ. Тыр илэжыгъэп, ыши-
ту, Шэбанэр Исаахыилэрэ, заом
хэкъодагъэх. А тхъамыкагъохэр
пшашхъэм юшчыгъэх.

Лъэхъанэу съкъызтегущыгъэ-
рэм тракторхэр леклэ (рукоят-
кэклэ) зэклагъанэштыгъэх. Ключэ
дэгъу уилэн фэягъ ар бъэцэ-
кленым пае. Хуулфыгъэхэм
агъэшлагъоштыгъ зими эмьльэ-
лоу рукояткэмкэ. Шамсэт трак-
торыр зэрээзкигъанэштыгъэр.
Нэүхжүм нэмькэл иэнэтэ пшаш-
хъэм къиратыгъэх.

Нахыжхъэм къашхъэхы: зэо-
уж ильтэсхэм комбайнхэм
ко-
зыпкъ-хъасэпкъэм бэу лэжы-
гъэ къаранэштыгъэх. Лэжыгъэх
чыненгъабэ фэхъущтыгъ. Гъэмэ-
фэ зыгъэпсэфыгъо уахъэм
еджаклохэр зыхэт еджэкло зв-
нэ Шамсэт зэхишгъэх. Еджа-
клохэмкэ тызэуигъакли иофшэ-
нэу щылэр къитиуагъ. Комбай-
нхэм чанэрэ коцышхъэхэр
къетыгъоштыгъэх, ар колхоз
хъамэм къетшалгэштыгъ. Зэ-
кэлэри куп-купэу ыгошыгъэх, куп
пчэпчэ пащэ фишыгъэх. Джащ-
тетэу пчэдэгъж къес еджаплэм
дэжэ тышызэуигъэти, щальхэр
тыгъхэу, түрүтлоу тызэготэу,
орэдйр къатозэ, иофшэ ти-
шылэр. Художественнэ са-

клоштыгъэ, коц тонн пчыагъэ
колхозым къыфэдлэжыгъягъ,
шүхъафтынхэри къытатыгъа-
гъэх. А ильэсхэм адыгэ къуад-
жэхэм ашынхъэ клуб зы-
дэтыгъэр мэкъагъэ, Псэйт-
куни дэтыгъэп. Пчыхъэрэ ныб-
жыкъэхэр зым дэжэ, еланэ
адрэм дэжэ щызэукиштыгъэх,
щызэхэссыштыгъэх. Къуаджэм
километрэ заулэклэ пэблэгъэ
къутырэу Стефановскэм кло-
штыгъэх. Къутырэм клуб дэ-
тыгъ, кино къыщагъэлгэх
щызэштыгъэх, концертхэр щыреклокы-
штыгъэх, къашхъэх щызэх-
щештыгъэх. Къутырдэсхэм тя-
хуапсэу тыкъэкложыщтыгъ. Ти-
къоджэ пчэгү унэ горэ итыгъ.
Зэгорэм мэштэгъ, нэүхжим
чэтэш ашынхъягъягъ, еланэ
амыгъэфеджэх щытэгъ. Пчы-
хъэ горэм Шамсэт тиуэйий
къитиуагъ: «Калэхэр, ткъуачлэ
етэжкугъэхыли, унэр тэжкугъ-
гэцэлжэхы, тэри клуб тиэшт.
Пашхэм садэгүшыгъягъ, ыкы
къезэгъягъэх, ахэри къиддэ-
шштыхъ».

Иофшэнхэр къызэкъэблагъэх,
мэзэ заулэклэ унэм пыль ио-
фыгъохэр тыухыгъягъэх, клуб
къызэуахыгъ. Аш илэшхъэ-
тетэу хуугъэ Ацуумыжъ Мелэх.
Къирашэхэрэе кино къа-
гъэлэгъяу аублагъ. Художест-
веннэ самодеятельностэу зэ-
хэтшагъэм пшынау илагъэр
Лъэцэркъо Ким. Ар я 7-рэ
классым исыгъ. Апэрэ концер-
тэу къеттигъягъэр къоджэдэс-
хэм агу рихыгъягъ, заулэрэ
къеттигъягъягъ. Хъаштыкуи,
Афысыги, нэмькэл чыплэхэми
ташыгъягъ. Художественнэ са-

модеятельностын чанэу къы-
хэлжэштыгъэх Кобл Чэмалэ,
Мышъэ Хъазрэт, Ацуумыжъ
Рэшыдэ, Ацуумыжъ Мерэм, Ацу-
умыжъ Тайбат, Сазаев Любэ,
Дзэл Нэфсэт. Программэм хэ-
тыгъэхэр орэд къэнонымрэ къа-
шшохэмрэ. Драматуригем ыльэ-
ныкъокэ ткъуачлэ тыуплэху-
нэу итхуухыагъ. Драматуригем ныб-
жыкъеу Мамый Ердэжыбэ
иплесэу «Гъогу пхэндж» зыфи-
лорэр дгээуцугъягъ. Уцугъу-
шэ пьесэр къуаджэм къыцыд-
гээлжэгъягъ, нэмькэл псеуплэ-
хэми ташыгъягъ. Тлэклэ тлэклэ
тиштихъ зиэтигъ, «Псэйткы
артистхэр» алозэ къытаджэхэу
аублагъ. Тэ щысэ къыттырахи,
нэмькэл псеуплэхэм адэт клуб-
хэм художественнэ самодея-
тельностьхэр ашызэхашгъа-
гъэх. Джащ тетэу сценэм ику-
лайнгъэхэр къытлэклэхэхэу
ыублэгъягъ, нэмькэл иэп-
иэгъу тафхъуущтыгъ.

Былымыс гъэхъязырным ча-
нэу тыхэлажьэштыгъ. Былымэ-
хь фермэм чэмхэр, шкэхэр,
шыхэр, мэлхэр бэу тэтигъэх,
былымысэбэ ящыгъягъ. Кух-
эмкэл мэкъур, люцнер, уар-
зэр хашъом къиттихи, фермэ
шагум къатшэштыгъ. Лыжъхэм
хъандзо джадэхэр агъэуцущы-
гъэх, ахэр ошх ахэмхъэу ильэс
пчыагъэрэ щытынхи, джащ фэ-
дизэу дэгъоу зэтыралхъэшты-
гъэх. Зэоуж ильэс къинхэми,
ащ къаклэлтыгъягъэхэм си-
лэгъу-синауджэгъу калэхэм
колхозым изыкъеэгээтийн яла-
хышу хашъыхъягъ.

ХҮҮШТ ЩЭБАН.

Джэнэт къудл

Нэплэгъу закъом къуубытыгъэ сурэт

Сыд фэдэ лъэхъани Мыеекъуапэ итеплэ дахэ!
Дэх дэдэр аш игупч. Игупч ит паркыр ары-
мэ — дунэе джэнэт. Джэнэтыр — шумрэ дэх-
гъэмрэ якъежьап. Цыфым изэхашхэм анах
льапэу шулъэгъур гу къабзэм къышежъ.
Миеекъуапэ къэбзэнэгъэм икъал!

Нэфшагъюм ынаплэхэр къы-
зэриэтхэу нэплэгъу фабэр
паркым къыдедзэ. Мэ 16шур
зыгъщыре къэгъагъэхэр, шах-
пэхэр, джэгуплэхэр, тысынлэ-
жьауэр нэ сакыкъе къышэпе-
пльыхъэх. Чыгъ тхъэпэ шхуан-
тэхэм осэп къабзэхэр атэ-
лъэхъхы, апкь ишгъэхэм атэ-
укеэбзыхъ, моу чыгъ купыр
къягъеуцыхъ. 16пэм къыпзырэ
псы гъоткло къабзэхэмкэл ачээл-
чэт уцхэри ылъэсихъагъэх. Жыы
къабзэм зэхапшэу ду-
наир дэклэхъ. Ллэшлэгъу чы-
жъагъэхэр зильэпсэ чыгъхэр къы-
зэрэущхэу, ятхъэпэ-бзаплэхэм
зэ-
лүшшэшхъэхэмэ, 16 зэщафэж-
зэ, ягукъэкъижхъэм зэ арчээ-
жыхъ. Паркым цыдлэгурэ жыы
чынэтахъэм пкашхъэу дэудж-
хэрэм задагъэсисээ, ижъирэ
орэдхэр чыгъхэм къыхадзэх.
Аш бзыуузыу къагъеуцыхъ-
хэм чыгъер зыгадзи, заутхыпкы-
хы чыгъ пкэшхъэу лужхъэм къа-
хэтхъисхъагъэх. Мэкъэм пчы-
агъэхэр аягъэлраклээ, ижъирэ
орэдхэм ахэр адежъиух. Бзы-
уузыгъе купмэ аклэдэукихъэм,
къэгъэгъе мэ 16шуре зафику-
дайзэ, паркым мыйхъытхъеу

чыгъер зыпедзы. Къызэрэущэу
ихъаклэ лъялэхэм афэзэштыгъэу
ащ зафельхъэх. Аш фэдэ уах-
тэм цыфи, бзыу цыкъуи, чыги,
къэгъагъи гуфэбэнгъэм мый-
хъызэфещэх.

Типарк, сикъош,

удэмыхъагъэхэм,

чыюопс джэнэтим

о ухэнэгъ!

Уильэпкъ шулъэгъу

ыкъочлэ фабэз

цыфхэм адэмыгощыгъэхэм,

Бо-о-у ушэхъу!

Шхъэгъуащэ нэпкъ пшынлэ-
жьауцыхъ, аш зыдигъаазэм,

зыхиэтихъизэ, паркым къэлэгум

зыщызэпхэ. Тыдэхэлэ бгъэз-
агъэхъ, псэфльгээ (аллея)

шхъумбъохъу чырбыш бзыгъэхъ

хэмкэл гохъэу гъэпкагъэхэм

шхъапли, джэгуплэ, тысынлэ-
жьауцыхъ, аш уамыгъэгъуащэу

уаращэлэхъ, шхъэлжэхъ, пшынлэ-
жьауцыхъ, аш уамыгъэгъуащэу

ТИСПОРТСМЕН ЦЭРҮПОХЭР

Мэфэкыр къыддагоощы

Тиеспубликэ имэфэк мафэхэр къыддэзыгоощыгъэхэм ашыщых спортсмен цэрылохэу Мурэнэ Бисльянрэ Натхьо Бибарсрэ. Чъэпьюгъум и 5-м Мыекуапэ щыклогъэ шыгъачехэм хъакэхэр япльыгъэх.

Олимпиада джэгунхэу Риоденеиро щылагъэхэм дзюдомкээ дышыэ медалыр къащидээхыхъэ. Мурэнэ Бисльян къалэу Налщык тышылэу гүшүэгэу тызынфэхум, Адыгэ Республика м ия 25-рэ ильэс ехуулэу Мыекуапэ къэклонэу мурад зеришыгъэр къитилогъагь. ЦСКА-м футбол щешээрэ Натхьо Бибарс телефонкээ тызыфитеом, ари мэфэкым хэлажээ зэрэшонгъом тышигъэзэгъагь, ау Мыекуапэ къызыыщикишт мафэр ышэштыгъэп.

Адыгэим ифутбол щызэлъашээрэ Натхьо Адамэ зэхэцэн тофыгъохэм афекж, иунэкошт ядэж кыригъэблэгъагь. Б. Мурэнэрэ Б. Натхьомрэ Б. Натхьомрэ Адыгэ

Республика м зэрэшызэлуклаагъэхэм тигэгушуагь, къэбар гъашэгъонхэр къытфалотагъэх.

Гээзетеджэхэм япльуухэр къидэтлытэхээ, Б. Мурэнэрэ Б. Натхьомрэ яхылгэгэхэм «Адыгэ макъэм» къыщихэтууцыхтых. Непэ тэ къыхэдгээшырэр зэлэпкээгъухэр Адыгэ Хэгъегум ичыгу зэрэшызэлуклаагъэхэр ары.

Мурэнэ Бисльян Адыгэ республика гимназиа щеджагь, Мыекуапэ къэралыгъо гуманитар-техническа коллежийр къуухыг. Натхьо Бибарс ятлонэрэу Мыекуапэ къэклиягь. Спортишном нэйласэ зэфишигъэхэ Бисльянрэ Бибарсрэ щылэнгъем эпльыкэу фырьяэр тшыгъашэгъон.

Анахьэу тыкызыгытегущыи тшо-
игъор адыгэ льэпкынмын ыцэ ду-
наим лягэу зэрэщаэтырэр ары.

Шыопсэу, спортым илъыхужь-

хэр! Шыо шыуигъэхъагъэхэм та-
рагушхо.

Сурэтым итхэр: Мурэнэ Бисльянрэ Натхьо Бибарсрэ.

БАСКЕТБОЛ

Типшъашъэхэр апэрэх

Адыгэ Республика м ия 25-рэ ильэс фэгъэхын-
гъэхэй баскетболымкээ зэлукээгъухэр Мыекуапэ щыклогъэх. 2004-рэ ильэсийн къэхъугъэхэй ашыгъэхэр тикъалэ щызэлуклаагъэх.

Республика м физкультура и Комитет, Адыгэим гээсэнгээмрэ и Министерствэ икэлэццыклю-ныбжыкээ спорт еджаплэ, Мыекуапэ икэлэццыклю-ныбжыкээ спорт еджаплэу Владимир Максимовын ыцэ зыхырэр къэшакло зэнэкъокум фэхъугъэх. Къалэхэу Лабинскэ, Туапсэ, Мыекуапэ, нэмыхэми яко-

мандэхэр баскетбол зэдешлагъэх. Мыекуапэ ипшъашъэхэр ялэпэсэнгээхэй хэвшыкэу къахэшгэхэх, апэрэ чылгээр дахахыг. Усть-Лабинскэ кыкыгъэхэр ятлонэрэ хъугъэх, Лабинскэ икэлэдэжаклохэм ящэнэрэ чылгээр ахыгь.

Зэнэкъокум исудья шхъяаэу Евгений Крабашян зэрилтийтэрэмкээ, зэлүгээгъэхъухэм нэбгырабэ зерхэлжэхъагъэм ишүаагъэхэй эшэгъухэр гъашэгъон хъугъэх. Хагъэунэфыкыре чылгэхэр зыхыгъэхэм шуухафтынхэр афашигъэх.

Сурэтыр зэнэкъокум къыщихэх.

ФУТБОЛ. АДЫГЭ РЕСПУБЛИКА М И КУБОК

«Ошъутен» — «Урожай»

«Урожай» Мыекуопэ район — «Пэнэжыкыуай» Туцожь район — 2:0.

Финалныкюм хэхээрэ зэлукээгъур Тульскэм щыклогъагь, «Урожай» теклоныгъэр къыдихыгь. Адыгэ Республика м футболомкээ ифеджие илашэу Николай Походенкэм къызэрэтиуагъэмкээ, республика и Кубок икыдэхын фэгъэхыгъэ къэхуу эшэгъур къэкошт тхъамафэм зэхэцэн ямурад. «Ошъутен» — «Урожай» Кубокым фэбэнэштых.

ПЕНСИОНЕРХЭМ ЯСПАРТАКИАД

Урысыем ипенсионерхэм яспартакиад къалэу Тулэ щызэхашагь. Хэгъэгум ишьольыр 65-мэ къарыгъэхэр, Германни, Финляндии, Сербием, Бельгием, нэмыхэми къэралыгъохэм ялтыклохэр зэнэкъокуу гъэх.

Спорт щэрионымкээ, есынмынкээ, тенис цыкликмкээ, дартсымкээ, атлетикэ псынклемкээ, нэмыхэми спорт льэпкхэмкээ яхъязырынгъэ къагъэлжэгъуагь. Адыгэ Республика м икомандэ пэшэнгэгэ дызэзыхъагъэр Пэнэшту Руслан, Борис Гуриныр зэхэцэн тофыгъохэм афэгъэзэгъагь.

Урысыем ипенсионерхэм ягупчэ гъэйорышланлэ ипашу Валерий Рязанцевыр зэнэкъохэм ялтыгъэе къодыл, спорт зэлүгээгъэми ахэлжэхъагь. Псаунгызэм игъэлтиэн фэгъэхыгъэ спартакиадэм изэхахъэхэм В. Рязанцевыр къащигуу гъэх.

Надежда Миначкинам тениссимкээ я 31-рэ чылгээр къидихыгь. Зэлэпахызэ спорт льэпкхэу футбольомкээ, баскетболымкээ, тениссимкээ, атлетикэ псынклемкээ Адыгэим иллыклохэм ялэпэсэнгэгэ къагъэлжэгъуагь, я 23-рэ чылгээр къафагъашошагь.

Къалэу Тулэ ыкли хэхэ яспортсменхэр Урысыем ихэшшыкыгъээ командэ волейбол дешлагъэх, бысмынхэм теклоныгъэр къыдахыгь.

Спартакиадэм хэлэжэхъагъэм апае концерт гъашэгъонхэр къатагъэх, къалэм ичылгээр дахэхэр спортсменхэм зэрэгэлжэгъуагь. 2017-рэ ильэсийн зичээзу спартакиадэр Пэнэшту Руслан къызэрэтиуагъэмкээ, Урысыем ишьольырхэм якомандэхэм Олимпиадэ джэгунхэм, дунаим, Европэм язэнэкъохэм ахэлжэхъагъэ спортыменхэр ахэтигъэх. Ахэр щысэ зытырахыгъэхэм ашыщых. Адыгэ Республика м спортсмен цэрылохэр, физкультурэм пыщаагъэхэр щэлсэух. Къэкошт ильэсийн тихэшыпкыгъээ командэ нахь дэгъо зигъэхъазырышт, медальхэм афэбэнэшт.

Спартакиадэм имэхьанэ зыкьеэты. Зэхэшаклохэр анахьэу зыпылхэр щылэкээ-псэукээ тэрэз цыфхэм ялэнэр, физкультурэм пыщаагъэхэм япчьягэхэхэй хэгъэхъогъэнэр, псаунгыгъэр агээлтиэнэр ары. Медальхэр зээлэми къыдахын зэрамылъэкыштыр пащэхэм ашлэ. Псаунгызэм игъэлтиэн тофыгъо шхъяаэхэм ашыщ.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбай.

Зэхэзыщагъэр
ыкыи къыдэзы-
гъэкыэр:
Адыгэ Республи-
кэм лъэпкэ
Иофхэмкээ, Иэкыыб
къэралхэм ашы-
псэурэ тильэп-
къэгъухэм адьырэ
зэпхынгъэхэмкээ
ыкыи къэбар
жъугъэм иамал-
хэмкээ и Комитет
Адрессыр: ур. Кре-
стянинскэр, 236

Редакциер
зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приимнэр:
52-16-79,
редактор шхъяаэм
иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
шхъэдэгъыж зы-
хыэрэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхыты-
гъэр:
Урысыем Федерацием
хэутын Иофхэмкээ,
телерадиокъэтын-
хэмкээ ыкыи зэллы-
Иэсикээ амалхэмкээ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
чылгээ гъэйоры-
шланл, зэраушихы-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутыгъэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкИэмкэи
пчагъэр
3674
Индексхэр
52161
52162
Зак. 572

Хэутынны
узьыкIэтхэнэу
щыт
уахьтэр
Сыхытэр
18.00
Зыщыхытхэхъэх
уахьтэр
Сыхытэр
18.00

Редактор
шхъяаэм
ипшъэрылхэр
зыгъэцакIэрэр
Мэшлэкъо
С. А.

Пшъэдэгъыж
зыхьыэр
секретарыр
Хъурмэ
Х. Х.

